బకాసుర

ఒక్కసారిగా ఊరంతా గుప్పుమన్నది. ఎవడో దారికాసి, నగరానికి వస్తున్న కుటుంబంమీద పడి, ఒక స్త్రీనీ, పిల్లవాణ్ణీ చంపేశాట్ట. వాళ్ల వెంట ఉన్న మగవాడు తప్పించుకు పారిపోయాడన్నారు. ఆ నరహంతకుడు పిల్లవాణ్ని అక్కడే పీక్కుతిన్నాట్ట.

మామూలు పౌరు లెవరూ ఈ వార్తను శంకించలేదు. ఎక్కడ చూచినా ఈ విషయాన్ని గురించి చర్చలే. అబ్బో, వాడు తాడి ప్రమాణం మనిషిట! వాడికి జానెడేసి కోరలుట!...వాడి చేతిలో గద ఉన్నదని కొందరూ, గదకాదు అది వేపమానని కొందరూ అన్నారు.

"చయనులూ, మా ముత్తాతగారి కాలంలో ఇట్లాగే తాడెత్తు రాక్షసుడు వచ్చి ఊళ్ళమీద పడి పీక్కుతిన్నాడన్నారు. వీడు వాడే కాదు గదా కొంపతీసి?"

"అయినా అయుండవచ్చు! నరమాంసం తినేవాళ్ళకు చావురాదు. బ్రహ్మరాక్షసులు చూడరాదూ?"

"ఈ ఊరి కేదో ఉపద్రవం వచ్చింది. కిందటేడు మహామ్మారి వచ్చి ఊరంతా చుట్టబెట్టి పోయిందా? ఇప్పుడు వీడూ!"

"ఈ పాపిష్టి ఊరు మనకొద్దే అని ఏనాడనంగా అన్నాను. ఆ మాయదారిది వింటా?"

"మీ ఆవిడ మాటేనా? పుట్టి పెరిగిన ఊరు కాదుటయ్యా? అందులోనూ తల్లిదండ్రుల కొక్కత్తే కూతురు. అదీగాక అల్లుళ్ళను ఇంట ఉంచుకునే ఆచారం ఉంది వాళ్ళ కుటుంబంలో. మీ అత్తగారు కూడా ఈ ఊళ్ళో పుట్టి పెరిగినదే తెలుసా?"

"అదే వచ్చిన చావు! మా అమ్మాయికి పెళ్ళిచేసి అల్లుణ్ణి తెచ్చు

కున్నాక సుఖంగా నేను కాలిమీద కాలేసు కూర్చోవచ్చునని దాని వాదన. నేను నానా అగచాట్లూ పడి మా అత్తమామల్ని పోషించిన మాట నిజమేననుకో. బొత్తిగా అప్రయోజకుణ్ణయిపోవటం చేత నేగా ఇల్లరికం ఉండిపోవలిసొచ్చింది? మళ్ళీ నా కూతురి కింకో అప్రయోజకుణ్ని తీసుకురానా? ఈ పాపిష్టి ఆచారం నుంచి బయటపడదామే, పిల్లను చక్కగా నిక్షేపంలాంటి వాడి చేతిలో పెడదామే అంటే విన్నదా? మా ఆవిడ మంకుపట్టు పట్టబట్టేకాని ఆరునెల్ల క్రితమే మా పిల్లను ఆ బలభద్రపురం కుర్రవాడికిచ్చి కాపరానికి కూడా పంపేసే పనిగాదూ ?"

"ఊరుకోవయ్యా, చయనులూ! ఇప్పటి కేం మించిపోయిందీ ? అంతా సక్రమంగా జరిగిపోతుంది."

"ఆ రాక్షస వెధవ ఏ రాత్రి వచ్చి పడి విరుచుకు తింటాడోనని భయపడి చస్తున్నాం గద !"

"చూడు, చయనులూ ! వాడు రాక్షసుడయేది, పిశాచి అయేది, బ్రాహ్మల జోలికి వస్తాడుగా ? ఎన్ని గుండెలు ! బ్రాహ్మణ రక్తం కంఠం దిగిందో హాలాహలమై భగ్గున కాల్చేస్తుంది ఏమనుకున్నావోనూ!"

ఇటువంటి సంభాషణలు ఊరంతా సాగాయి.

రాజ సభలో కూడా ఈ విషయం చర్చ జరిగింది. కాని అక్కడ రాక్షసుడి ఉదంతం నమ్మినవారు లేరు.

"అంతా ఉత్తది ! రాక్షసుడూ లేడు, గీక్షసుడూ లేడు. కిట్టని వాళ్ళు వెధవ పుకార్లు లేవదీశారు. ఈ బ్రాహ్మణ్యాన్ని ఒక్క నాటికీ నమ్మరాదు. మన పరిపాలన మీద ఇదివర కెన్నో అభాండాలు వేశారు. ఇది మరొకటీ," అన్నాడు ఏకచక్రపుర రాజు.

"కాకపోతే ఏమిటిలెండి ? ఈ రాక్షసుడు ఎవర్ని చంపాడు ? ఎవర్ని తిన్నాడు ? అది చూసిందెవరు ? ఒక మగవాడు పారిపోయా డన్నారు. పారిపోయినవాడు తన కొడుకును రాక్షసుడు తినటం ఎలా చూస్తాడు ? మతిలేని మాట !"

"ఒకవేళ రాక్షసుడు తన కొడుకును చంపితిన్నాడే అనుకున్నా,

ఆ దౌర్భాగ్యుడు దీనులపాలిటి కల్పవృక్షంలాగా తమరుండగా తమ దగ్గరికి వచ్చి మొరపెట్టుకోక వీధిజనంతోనా చెప్పుకుంటాడు? వాళ్ళా వీణ్ణి రక్షించేది? అంతా వట్టిది. తమ రన్నట్టు ఈ బ్రాహ్మలే ఏదో సృష్టించారు! వాళ్ళకు సంభావనలు ముట్టకపోతే ఎంతకైనా తగుదురు!"

అంతా అబద్ధమనుకోవటం రాజుగారికీ, ఆయన భృత్యులకూ చాలా అనుకూలించింది. రాక్షసుడు నిజంగా ఉన్నాడని ఒప్పుకుంటే అందు గురించి ఏదో ఒకటి చెయ్యాలి. కాని ఏమిటీ చెయ్యటం? ప్రజలలో రాజుగారికి పరపతి లేదు. రాజుగారి ఉప్పు తినేవారే రాజుగారి మాట సరిగా వినరు.

కాని మూడు రోజులు దాటాక మరొక మనిషి చచ్చాడు. ఈసారి చచ్చినవాడు పొరుగూరి నుంచి వస్తున్న వాడు కాడు, ఊళ్ళోవాడే. వాడి అవయవాలు కొన్ని దొరికాయి—మనిషిని పోల్చుకోవటానికి వీలుగా.

"రారవుడు చచ్చినమాట అయితే నిజమే. కాని వాణ్ణి చంపింది రాక్షసుడేనని ఎట్లా చెప్పటం? ఎవరు చూచారు? పులి కాకూడదూ?" అన్నాడొక రాజుగారి భక్తుడు.

"కావచ్చుగాని, ఈ చాయల ఎక్కడా పులులూ అవీ లేవండీ?" అన్నాడొక అజ్ఞాని.

"ఒహోరి పిచ్చివాడా! ఆ మాట కొస్తే ఈ చాయల రాక్షసులు మాత్రం ఉన్నారా?" అన్నాడు రాజుగారి మరొక అభిమాని.

అందరూ గొల్లున నవ్వారు.

"కీడెంచి మేలెంచటం మంచిది. కొందరు భటులను తీసుకొని నగరం వెలుపలికి రాజుగారు వెళ్ళివస్తే ప్రజలకు కొంచెం ధైర్యంగా ఉంటుంది," అన్నాడు అజ్ఞాని.

"నీ సలహా విని నేను పెద్ద సైన్యంతో వెళ్ళేసరికి ఏ తోడేలో ఎదురైతే ఎంత పరువు నష్టం! ఎంత నగుబాట్ల పని!" అన్నాడు రాజు.

"తమరన్న ఈ ముక్క మహాబాగుంది. ఒకవేళ ఏ నరరాక్షసుడో

ప్రమాదవశాత్తు వస్తే వచ్చుగాక. వాడింకా ఇక్కడే కూచోవచ్చాడా ? సింహస్వప్నం కాదూ తమరంటే ?”

“అతనికెవరో పిరికి మందు పోశారు లెండి.”

రాజ ప్రాంగణంలో నరభక్షకుడు గుర్తించబడలేదు కాని అతడి చేతిలో చచ్చేవాళ్ళ సంఖ్య నానాటికీ పెరుగుతూ రాసాగింది. పటపగలే జనం ఉత్తపుణ్యానికి ఉలికిపడుతున్నారు. ఒకనాడు ఒక కూడలిలో “అడుగో !” అని ఎవరో అనేసరికల్లా నాలుగు వీధులూ క్షణంలో నిర్జనమైపోయాయి.

కొందరికి పూనకాలు వచ్చాయి. ఒకరి నోట గ్రామదేవత పలికింది; తనకు నరబలి ఇస్తే ఈ బెడద తప్పిస్తానన్నది. చిక్కేమిటంటే ఏ నరుడు తనకు బలి కావాలో కూడా పూనినవాడి నోటంట చెప్పింది—వాడు పూనినవాడి దాయాది.

ఇంకొకరికి ఇంద్రుడు పూనాడు. మూడో వాడికి వాళ్ళ నాయనమ్మ పూని తనకు చీర పెట్టమని అడిగింది. ఈ గొడవలో ఒకడు పెళ్లాన్ని కోపంమీద తంతూంటే పొరుగింటివాళ్ళు వచ్చి, “అమ్మా, తల్లీ ! నీకేం కావాలో కోరుకో !” అని మొక్కుకోవటానికి సిద్ధపడ్డారు.

రాజుగారు కొలువుచేసి తన భృత్యులను సూటిగా ప్రశ్నించాడు : “ఏమిటిదంతా ? ఈ రాక్షసుణ్ణి గురించిన పుకార్లను గురించి మనమేం చెయ్యాలి ? వాడికి పేరుకూడా పెట్టారు—బకుడట ! నా మటుకు నేను నమ్మను. కాని రాజునైనందుకు నా నమ్మకం మీదనే కర్తవ్య నిర్ణయం చెయ్యటం భావ్యం కాదు. ప్రజల తృప్తికోసమైనా మనం ఏదో ఒకటి చెయ్యాలి.”

“అదేం మాట, మహారాజా ? మీకు రాక్షసుడిలో నమ్మకం లేకపోతే ఏమీ చెయ్య నవసరం లేదు,” అన్నారొకరు.

“పోనీ నీకు నమ్మకం ఉందా ?” అన్నారు మరొకరు అతనితో.

“నాకు లేదు.”

“నాకూ లేదు.”

అందరూ తమకు రాక్షసుడిలో నమ్మకం లేదని ఒప్పుకున్నారు. అజ్ఞాని అందరికేసీ నిర్ఘాంతపోయినట్లు చూసి, "అయితే మీలో ఎవరైనా ఒంటరిగా నగరం దాటి వెళ్ళి రండి. జనానికి ధైర్యంగా ఉంటుంది," అన్నాడు.

అందరూ తెల్లమొహాలువేసి, 'ఆ మాటలు నీకూడా వినిపించాయా?' అన్నట్టుగా ఒకరి నొకరు చూసుకున్నారు.

"నన్ను పొమ్మంటే నేను పోను. నాకు తెలుసు, ఊరి బయట ఒక సాహసి అయిన నరభక్షకుడు తిష్టవేసి ఉన్నాడు," అన్నాడు అజ్ఞాని.

"నేను పోదునుగాని, మా ఇంట్లో ఆకర్ర చేసుకోబోతున్నాం, క్షణం తీరికలేదు."

అందరూ తలా ఒక సాకూ సాగించారు. రాజుగారు పరధ్యానంగా ఉన్నట్టు కనిపించాడు. ఆయన అకస్మాత్తుగా ఏదో తట్టినవాడల్లే, "నేటికి సభ చాలించాం!" అంటూ లేచాడు.

సభికులందరూ లేచి సెలవు తీసుకుని నిష్క్రమించారు.

తన వెంట రమ్మని రాజు మంత్రికి సైగచేశాడు. ఇద్దరూ రహస్య గృహంలోకి వెళ్ళారు.

రాజుగారు ప్రారంభించేదాకా మంత్రి ఏమీ అనలేదు. అసలాయన ఇంతవరకూ ఈ రాక్షసుణ్ణి గురించి ఒక్కమాట కూడా అనలేదు.

"ఈ రాక్షసుడు ఒకవేళ నిజంగానే ఉన్నాడనుకుంటే—" అని రాజు ప్రారంభించాడు.

"—అనుకో నవసరం లేదు, వాడు నిజమే!" అన్నాడు మంత్రి.

"నాతో మాట వరసగానైనా అనలేదే?"

"మహారాజా! నేను వార్తాహరుణ్ణి కాను, మంత్రిని. ఏదన్నా ఒక కొత్త పరిస్థితి ఏర్పడినప్పుడు దానివల్ల తమకు గల లాభనష్టాలు గుణించి చెప్పటమే నా విధి."

"గుణించటం అయిందా?"

"అయింది."

"మనం ఇప్పుడు చెయ్యవలసిన పని ఏమిటి ?"

"ఏమీ చెయ్యకుండా ఉండడమే."

రాజుగారి కనుబొమలు ముట్టు నందుకోబోయాయి.

"ఇప్పుడున్న పరిస్థితులు మనకు క్షేమకరం. ఈ రాక్షసుడు వచ్చాక మన పొరుగు రాజు లిద్దరు మనమీద యుద్ధప్రయత్నాలు మానుకున్నారు. వాడు మన నగరానికి పెట్టని కోట."

"ప్రజల ఆందోళన మాటేమిటి ?"

"వాళ్ళను ఆందోళన పడనివ్వండి. నిరుడు మహామ్మారి వచ్చినప్పుడాందోళన పడలేదా? అయిదేళ్ళ క్రితం కాటకం వచ్చి ఎందరు చచ్చారు కారు ? జన నష్టం గురించి మనం బెంగపడ నవసరం లేదు."

"బాగా చెప్పావు, మంత్రీ !"

అయితే ప్రజలు తమ ప్రాణాలను గురించి అంత ఉదాసీనంగా ఉండలేకపోయారు.

బలభద్రుడనే సూత కులం వాడొకడు జనాన్ని పోగుచేసుకుని రాక్షసుడిపైన యుద్ధానికి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నట్టు రాజుగారికి చారులు చెప్పారు.

ఈ బలభద్రుడు ఒక రకం జ్ఞాని కూడానూ. రాక్షసులను చంపటం సాధ్యమేనని అతని వాదం.

"దేవతలచేత చావని రావణునివంటి మహాబలుణ్ణి ఇద్దరు మనుషులూ, అనేక కోతులూ కలిసి చంపేశాయి. ఈ రాక్షసుడు ఒకరిద్దరిపైన పడి చంపాడుగాని పదిమంది కలిసివస్తే వారి చాయలకు రాలేడు. ఇది రుజువు చెయ్యటానికి నేనూ, నాలో నమ్మకం ఉన్న వాళ్ళు కొంతమందీ కలిసి ఈ సాయంకాలం ఊరి వెలుపలికి వెళ్ళి రెండు ఘడియలపాటు తిరిగి రాబోతున్నాం," అన్నాడు బలభద్రుడు.

అతను అన్నంతపనీ చేశాడు కూడా.

బలభద్రుడూ, అతని శిష్యులూ చీకటిపడే వేళ నగరంలోకి క్షేమంగా

తిరిగి వచ్చే సమయానికి రాజభటులు వారిని పట్టుకుని రాజుగారి ఎదటికి తీసుకుపోయారు.

“నువ్వేనా జనాన్ని రాక్షసుడి పైకి యుద్ధానికి తీసుకుపోయే ప్రయత్నంలో ఉన్నది?” అని రాజు అడిగాడు.

“చిత్తం, మహారాజా!” అన్నాడు బలభద్రుడు.

“నీ వీ నగరానికి రాజువా?”

“కాను, మహారాజా! తమరుండగా—”

“నిన్ను నేను నగర రక్షకుడుగా నియమించానా?”

“లేదు, మహారాజా!”

“మరి నీకు జనాన్ని పోగుచేసే అధికారం ఎవ రిచ్చారు? రాక్షసుడంటూ నిజంగా ఉన్నప్పటికీ వాడి సంగతి చూడవలసింది మేము. అవునా?”

“ఈ భాగ్యానికి తమకు శ్రమ దేనికి, మహారాజా? మేము పదిమందిమి కర్రలు తీసుకునిపోతే వాడు మా కళ్ళ పడకుండా దాక్కున్నాడు.”

“మీకు వాడు కనుపించను కూడా లేదా?”

“లేదు, మహారాజా!”

“లేనివాడు ఎలా కనబడతాడు?”

“ఉన్నాడు, మహారాజా! వాడిప్పటికి ముప్పైమందిని పొట్ట బెట్టుకున్నాడు. ఈ ముప్పైమందీ ఒక్కసారిగా వాణ్ణి ఎదిరించి కొట్టినట్టయితే పీడ వదిలిపోయి ఉండేది.”

రాజుగారు అకస్మాత్తుగా కళ్ళనిప్పులు రాలుస్తూ, “పాపీ, నీ దొంగవేషాలు చాలించు. నీవు జనరక్షకుడనిపించుకొని జనాన్ని కూడ గట్టుకొని రాజువు కావాలని చూస్తున్నావు. ఒకవంక జనాన్ని హడల గొట్టడానికి రాక్షసుడున్నా డంటున్నావు. మరొక వంక వాడు సులువుగా చస్తాడంటూ జనాన్ని నీకేసి తిప్పుకుంటున్నావు. నీ ఎత్తు సగం పారింది. ఈ అమాయకులను వెంటవేసుకుని తిరిగి వచ్చావు. ఇలా నాలుగుసార్లు

తిరిగి ఏ అభాగ్యుణ్ణో చంపి, రాక్షసుణ్ణి చంపి ఏకచక్రపురాన్ని రాక్షసుడి బారినుండి కాపాడానని మూఢులైన ప్రజలను సులువుగా నమ్మిస్తావు. మంత్రీ, ఈ రాజద్రోహి తల తీయించండి. ఈ మిగిలిన వాళ్ళందరినీ కారాగృహంలోకి తోయించండి," అన్నాడు.

2

నగరమంతా రాజుగారి చాటింపు జరిగింది. దాని తాత్పర్యమేమిటంటే—

"నగరవాసులకు హెచ్చరిక! బకాసురుడనే మహాబలుడైన రాక్షసుడు ఏకచక్ర పురవాసులకు అనూహ్యమైన ప్రమాదం కలిగించబోతున్నాడు. ఈ ప్రమాదంలో సహస్రాంశం కూడా ప్రజల అనుభవంలోకి ఇంకా రాలేదు. ప్రజలకు తండ్రులలాంటి రాజుగారూ, మంత్రిగారూ సకాలంలో తీసుకున్న చర్యల ఫలితంగా ఇప్పటిదాకా ఈ ప్రమాదం అదుపులో ఉంటూ వచ్చినది. కాని బలభద్రుడులాంటి మూర్ఖులు రాజుగారి ప్రజాక్షేమ కార్య కలాపాలకు విఘ్నం చెయ్యటమేగాక ఆ మహా రాక్షసేశ్వరుడికి ఆగ్రహం తెప్పించి రెచ్చగొట్టుతున్నారు. ఇందుకు వారు ఇదివరకే ఫలితం అనుభవించారు. బకాసురేశ్వరుడు బలభద్రుణ్ణీ, అతని అనుచరులనూ ఒక్క లిప్తలో చంపి తినేశాడు. అందుచేత ప్రజలు బలభద్రుడిలాంటి మూర్ఖుల మాటలకు మోసపోక, దైవంమీదా, రాజుగారిమీదా భారం ఉంచి కొన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి. ఎవరూ బకాసురేశ్వరుడి ముచ్చటలు చేయవద్దు. నగరం దాటి పోవద్దు. భగవద్ధ్యానం చేసుకుంటూ తమ నిత్య కార్యాలలో నిమగ్నులై ఉంటారు గాక. వీరికి వాళ్లు హనుమదుపాసన చేసుకున్నట్టయితే బకాసురాగ్రణి కలలలోకి రాడు. ఆయన గురించిన భయాలు వారిని బాధించవు."

ఈ చాటింపు జనానికి చాలా ధైర్యం ఇచ్చింది. దీనికి తగ్గట్టు కొందరు మంత్రవేత్తలు తాయెత్తులూ, రక్షరేకులూ తయారుచేసి జనానికి విక్రయించసాగారు. అవి కట్టుకున్నవారికి కొత్త ప్రాణం వచ్చినట్టయింది.

చయనులూ, ఆయన భార్యా, పన్నెండేళ్ల కూతురూ, నాలుగేళ్ళ కొడుకూ తలా ఒక తాయెత్తూ కట్టుకున్నారు.

"మీరు నిష్కారణంగా భయపడ్డారుగాని రాక్షసుడి బెడద చూడండి, రాజుగారు ఎంత చక్కగా పరిష్కరించారో! ఇంకా నయం. మీ భయంకొద్దీ ఊరు విడిచి వెళ్లాం కాం," అన్నది చయనుల భార్య.

"ఈ ఊరూ సరే, ఈ రాజూ సరే. బలభద్రుణ్ని రాజుగారు తల కొట్టించారని నేను విన్నాను. భద్రుడూ, వాడి మనుషులూ నగరంలో ప్రవేశించటం చూచినవాడు నాతో చెప్పాడు, వాళ్లందరిని రాక్షసుడు మింగాడని ఈ రాజు చాటింపు వేయిస్తాడు!......అసలీ రాజు మొన్న మొన్నటి దాకా రాక్షసుడి మాటే నమ్మకపోయాట్ట. ఆ సంగతి విన్నావూ?" అన్నాడు చయనులు.

"రక్షరేకులు కట్టుకున్నాం. ఇక మనకేం భయంలేదు."

"ఇంకా ఆ మాట అన్నావు బాగుంది, ఆంజనేయ స్తవం చదువుతా వినండి..."

చయనులు యీసడింపుగా మాట్లాడితేనేంగాని రాక్షసుడి బెడద వదిలినట్లే కనబడింది. ఎక్కడా చావు కబుర్లు లేవు. అందులో ఆశ్చర్య పడవలసిందేమీ లేదు, ఎందుకంటే జనం నగరం విడిచి వెళ్లటం మానేశారు. కాని కారణం ఎవడిక్కావాలి? రాక్షసుడిచేత చచ్చినవాళ్లు లేకపోవటమే ప్రజలకు కావలసింది. వాళ్ళు రాక్షసుణ్ణి మరిచిపోవటాని కిది చాలు. మరుపు వచ్చిన పీడ లేనిపీడతో సమానం. ఈ సుఖమయ పరిస్థితి కలిగించిన కీర్తి రాజుగారికీ, మంత్రికీ దక్కింది.

కాని పాలకులకూ, పాలితులకూ వ్యత్యాసం ఉండి ఉండాలి. ప్రజల ఆందోళన తగ్గిన కొద్దీ రాజు, మంత్రుల ఆరాటం హెచ్చింది.

"మంత్రీ! ఇట్లా ఎంతకాలం గడుస్తుంది? ఆ రాక్షసుడికి నెల రోజులుగా మనుషు లందకుండా చేశాం. వాడు వచ్చి నగరంపైన పడితే ఏమిటి దారి?" అన్నాడు రాజు.

"అదే ఆలోచిస్తున్నాను, మహారాజా!" అన్నాడు మంత్రి.

ఏం తేల్చావని రాజు అడగలేదు, మంత్రి చెప్పలేదు.

ఒకవేళ మంత్రి ఆలోచనలు ఒక పాకానికి రాకపోయి ఉంటే

ఆ పని ఒనగూడే సంఘటన జరిగింది. ఒకనాటి అర్ధరాత్రి నగర ద్వారాన్ని వెలపలినుంచి ఎవరో నింపాదిగా తట్టారు. ద్వార రక్షకుడు ద్వారం తెరిచాడు. వాణ్ణి ఎవరో బయటికి లాగేశారు. వాణ్ణి మళ్ళీ ఎవరూ చూడలేదు.

మిగిలిన భటులు రాత్రి జరిగిన సంఘటన తెల్లవారి మంత్రికి నివేదించారు.

"అయితే వాడక్కడే ఉన్నాడు!" అన్నాడు మంత్రి, లోపల అనుకోవలసిన మాటలు పైకి అనేస్తూ.

ఆయనకు బకాసురుణ్ణి గురించి ఇంకో కొత్త విషయం తెలిసినట్టయింది. ఆ రాక్షసుడు తాడి ఎత్తు మనిషి అనీ, వాడికి గంగాళమంత నోరూ, ఏనుగు దంతాలంతేసి కోరలూ ఉంటాయనీ ఆయన ఎన్నడూ అనుకోలేదు గాని, ఒక్క మనిషి దొరికితే వాడికి చాలునని ఆయన కిప్పుడే తెలిసి వచ్చింది. ఇద్దరు మనుషులను తినగలిగి ఉండినా వాడు ద్వార రక్షకుడితో తృప్తిపడి ఉండడు; తెరిచి ఉన్న ద్వారంలోనుంచి నగరం ప్రవేశించి మరి కొంతమందిని చంపి ఉండేవాడే.

"మీరీ మాట ఎక్కడా అనకండి. జనం నిష్కారణంగా భయపడి పోతారు. పాపం, వాళ్ళు ఇప్పుడిప్పుడే గుండెలపైన చేతులు వేసుకుని నిద్రలు పోవటం ఆరంభించారు. మన ద్వార రక్షకుడికి పెళ్ళాం పిల్లలు ఉన్నారా?" అని మంత్రి భటులతో అన్నాడు.

"లేరండీ. బ్రహ్మచారి!"

"మరీ మంచిది. ఎవరన్నా అడిగితే వాణ్ణి రాజమందిరానికి మార్చినట్టు చెప్పండి. ఈసారి ఎవరన్నా ద్వారాలు తట్టితే తలుపులు తెరవద్దు!"

"అఘోరించినట్టే ఉంది!" అన్నాడు ఇదంతా మంత్రి ద్వారా విన్న రాజు. "ఆ రాక్షస ముండా కొడుక్కు కావలసింది తడవకొక మనిషే అయితే మరీ మంచిది. ఆ మనిషిని మనం, ఏదో విధంగా ఇచ్చుకొని అయినా వాణ్ణి నగరం విడిచిపోకుండా చెయ్యాలి. మనం చేసిన

కట్టుదిట్టాల ఫలితంగా వాడు తిండి దొరక్క మరో ఊరు వెతుక్కుంటూ పోతాడేమోనన్న భయంతో నేను నిద్రపట్టక చస్తున్నాను!"

రాజాగారి హృదయం ఇట్టే మంత్రికి తెలిసిపోయింది. బకాసురుడు ఏకచక్రపురానికి పెట్టని కోట. వాడు మూడు అక్షౌహిణుల సైన్యానికి తుల్యుడు. వాడే చతురంగ బలాలూను. అందుకే వాడు రాజాగారికి దివ్యమైన అంగరక్షు, వాడు పోవటానికి వీల్లేదు. వాడి ఖర్చు ఏడాదికి మూడువందల అరవైమంది ప్రాణులు! కారు చౌక! చచ్చు చౌక! యుద్ధాలలో దానికి అయిదింతలు చస్తారు. క్షామాలు అంతకన్నా ఎక్కువే బలి తీసుకుంటున్నాయి. క్షామం వెనకా, మహామ్మారి వెనకా శత్రువులు వచ్చి పడి మరింత నష్టాలు చేసిపోతారు. వీడు అలా కాదు. వీడు పీడే అనుకున్నా ఇతర పీడలకు గొప్ప ప్రతిబంధకం. అదృష్టదేవత ఈ రాక్షసుడి రూపంలో వచ్చిందంటే అతిశయోక్తి కాదు.

"దేవర వారి మనోభావం గ్రహించాను. రాక్షసుడు వెళ్ళిపోవలసిన అవసరం లేదు. అందుకు తగిన ఏర్పాటు చేస్తాను. అది అంత సులువైన ఏర్పాటు కాదు. మనకు కొంత మంది పెద్దల అండ అవసరం. సాధ్యమైనంత త్వరలో అన్ని ఏర్పాట్లూ చేసి తమచేత భళీ అనిపిస్తాను. రెండు రోజులు వ్యవధి ఇస్తేచాలు!" అన్నాడు మంత్రి.

"కావలిస్తే ఇంకొక రోజుకూడా తీసుకో. నాకల్లా పని సక్రమంగా జరగటం కావాలి. ఆ రాక్షసుడు వెళ్ళిపోకుండా చూడు. అంతే నేను కోరేది" అన్నాడు రాజు.

మంత్రిగారి ఇంట ఆ రాత్రి రహస్య సమావేశం జరిగింది. అందులో అయిదుగురు మాత్రమే పాల్గొన్నారు. ఆ అయిదుగురూ నగర ప్రముఖులే. వారితో మంత్రి అంతా నిజం చెప్పలేదు. అంతా అబద్ధమూ చెప్పలేదు.

"ఈ బకాసురోత్తముణ్ణి గురించి మనం ఏదో ఒక నిర్ణయం చేయవలసిన సమయం ఆసన్నమయింది. ఆయన మనకు పక్కలో బల్లెం అయి కూర్చున్నాడు. మన రాజాగారి సంగతి మీరూ ఎరుగుదురు. రాక్షసేశ్వరుడికి సంబంధించిన వార్తలను మొదటలో మనలాగే రాజాగారూ

నమ్మలేదనుకోండి. కాని, ఆ వార్తలు, నిజమని ఒకసారి రూఢి అయినాక ఆయనకు ప్రజాక్షేమం తప్ప మరేదీ తలకెక్కటం లేదు. వారికి గల ప్రజాహిత చింత నేను మీకు వేరే చెప్ప నవసరం లేదు."

అందరూ తలలు ఆడించారు. మంత్రి కోతలు కోస్తున్నాడు. ఎందుకు కోస్తున్నదీ తెలిసేదాకా ఆయన మాట కాదనటం కేవలం నిరుప యోగం. మంత్రి ఒక్క నిట్టూర్పు విడిచి మళ్ళీ చెప్పుకుపోయాడు.

"ఆయన ప్రజా ప్రేమ ఎంతదాకా వెళ్ళిందంటే కవచం తెమ్మని భటులను కేకేశారు. ఎందుకని అడిగాను. ఆ రాక్షసుడిపై యుద్ధాని కన్నారు. తొందరపడవద్దన్నాను. రాజుగారి ఆత్మీయులైన మీ అందరి ఆలోచనా తెలుసుకొనిగాని ఏ నిర్ణయమూ చేయగూడదన్నాను. మీకు తెలియని దేముంది? నాపేరు కన్నా మీ పేర్లు ఆయనను త్వరగా మంత్ర ముగ్ధుణ్ణి చేస్తాయి. మీపై ఆయనకు గల గురిలో నా మీద శతాంశం ఉంటే నా భారం తగ్గును."

మంత్రి మళ్ళీ నిట్టూర్చాడు. పెద్దలు తలలు ఆడించారు. మంత్రి ఆ అబద్ధాలన్నీ ఎందుకాడుతున్నదీ వాళ్ళు ఊహించలేకపోయారు.

"ఉన్న వాస్తవ పరిస్థితి దాచకుండా మనవిచేస్తా. ఆ రాక్షసుడు తలచుకుంటే మన నగరాన్ని ఒక్క ఘడియలో శ్మశానంగా మార్చ గలడు. అతణ్ణి ఆపటం ఎవరి తరమూ కాదు. రాజుగారి తరంకూడా కాదు. ఆ మాట అంటే నా తల ఎగిరిపోతుంది. త్రాసుకు ఒక వైపు ఈ విషయం ఉంచండి. ఇక రెండో వైపు ఉంచవలసిన విషయం మనవి చేస్తా. రాక్షసేశ్వరుడికి మన మీద ప్రత్యేకమైన పగ ఏమీ లేదు. భగ వంతుడు సృష్టించిన ప్రతి ప్రాణీ తనకు సహజమైన ఆహారాన్ని తిని బతకాలి. 'శరీర మాద్యంఖలు ధర్మ సాధనం.' శక్తిమంతుడు మరింత ఘనంగా బతకాలి. పులులు లేళ్ళను చంపి తింటవి గాని, లేళ్లు పులులను చంపి తినవు గదా! అలాటి ప్రకృతి నియమాన్ని అనుసరించి రాక్షసేశ్వ రులు మన నగరానికి విచ్చేశారుగాని మనమీద శత్రుత్వంతో కాదు. రాజ్య కాంక్షతో కాదు. మన రాజ్యంపై కన్ను వేసిన పరిసర రాజులతో

పోల్చితే రాక్షసేశ్వరులు దాదాపు మిత్రులనే చెప్పాలి. దాదాపు మిత్రులు! సాక్షాత్తూ మిత్రులుగా చేసుకుంటే మనకెంత ఉపకారమో ఆలోచించండి. యుద్ధాలు వచ్చినప్పుడు మనకెంత నష్టం కలుగుతున్నది! గడచిన పదేళ్ళలో మీరందరూ ఎంతెంత ద్రవ్యం త్యాగంచేశారు కారు!"

మంత్రి ఆగి అందరినీ కలయజూశాడు. వా రీసారి బొమ్మల్లాగా నిశ్చలంగా ఉండిపోయారు. అసలు విషయం బయలుపడబోతున్నది. ఇది మంచికో చెడుకో ఆ మంత్రికే తెలియాలి, దైవానికి తెలియాలి.

"ఇప్పుడు మీ మంచికోరే నా మంత్రాంగం ఏమంటే-ఈ రాక్షసేశ్వరుణ్ణి మనం మిత్రుణ్ణి చేసుకుని తద్వారా మీకు లాభాలు కలిగే పద్ధతి ఉంటే ఆ పద్ధతి అవలంబించటం ఉచితమా? లేక ఈ రాక్షసేశ్వరుణ్ణి మన శత్రురాజులతో సమంగా శత్రువును చేసుకుని మనమందరమూ సర్వ నాశనం చేసుకోవటం సముచితమా? ఈ ఒక్క ప్రశ్నకు నాకు సమాధానం ఇవ్వండి. మీ సమాధానాన్ని బట్టి పై విషయం మాట్లాడుకుందాం."

అయిదుగురి ముఖాలూ వికసించాయి. మంత్రి వేసినది పిచ్చి ప్రశ్న. అంత బలాధికుడైన రాక్షసులుంగారి స్నేహంతోబాటు తమకు లాభాలు కూడా కలిగే మాటుంటే వారితో—అంటే ఆ రాక్షసులుంగారితో—విరోధం పెట్టుకోమని ఏ గాడిద అంటాడు? వారు మంత్రిని చూసి విశాలంగా నవ్వారు. దీనికింత ఉపోద్ఘాత మెందుకో వాళ్ళకు అర్థం కాలేదు. అదే ఈ మంత్రులతో వచ్చిన చిక్కు. వాళ్లు అసలు విషయానికి ఒకంతట రారు.

"రాక్షసేశ్వరులకు దినము ఒకటింటికి రెండు దున్నలూ, బండెడు అన్నమూ, కూరలూ, ఒక మనిషీ ఆహారం. ఈ ఆహారం మనం సమకూర్చే పద్ధతిలో వారు మనతో మైత్రిచేసి మనకు అండగా, మన శత్రువులకు సింహస్వప్నంగా ఉంటారు. దీనికి మీ రేమంటారు?" అన్నాడు మంత్రి.

పెద్దలు మరింత విశాలంగా నవ్వారు.

"మన నగరానికి ఇదొక పెద్ద వ్యయం అనిపించుకోదు. రోజూ ఎన్ని బళ్ళ ఆహారం వ్యర్థమై పోతున్నదో! ఆహార పదార్థాలు అందించటం మీ వంతు. మీకు తగిన ప్రతిఫలం చూపే పూచీ నాది. ఇంతకాలమూ నగర ద్వారాలు మూసి ఉంచటంచేత మీ వర్తక వాణిజ్యాలు ఎంత నష్టమయాయో నాకు తెలుసు. ఆ ద్వారాలు తెరవటమే మీ కెంతో లాభిస్తుంది. దానికి తోడుగా మీకు ఇది ఒక తీయని వర్తకంగా ఉంటుంది. ఏమంటారు?" అన్నాడు మంత్రి.

"రాక్షసులుంగారికి కావాలంటే ఒకటోరకం మద్యం కూడా మన వద్ద దొరుకుతుంది," అన్నాడు ఒక పౌరశ్రేష్ఠుడు.

"అది మంచి ఆలోచన. మీతో సంప్రతించుతున్నది ఇందుకే గదా!" అన్నాడు మంత్రి.

"మరి దున్నపోతులు ?"

"బండీ, దున్నపోతులూ రాజుగారే భరిస్తారు."

"మనుషుల మాట ?"

"అదేమంత పెద్ద సమస్య కాదు. సమష్టి క్షేమంకోసం చెయ్యవలసిన త్యాగంలో సామాన్య ప్రజలు సంతోషంగా భాగం పంచుకుంటారు. ఇంటి కొకరోజు ఒకరి వంతు వచ్చేటట్టుగా ఏర్పాటుచేద్దాం" అన్నాడు మంత్రి.

"ప్రతి ఇంటికీనా ?"

"అవును. ఈ విషయంలో మనం పక్షపాతం వహించరాదు. సంపన్నులు తమ ఇంటి వంతు వచ్చినప్పుడు తమ బానిసలలో ఒకరిని పంపవచ్చు. లేదా మనుషులను కొని పంపవచ్చు. ఒక ఇంటికి వంతు వచ్చిందంటే తిరిగి రెండు మూడేళ్ళ తర్వాత కదా మళ్ళీ వంతు వచ్చేది ? మూడు నాలుగేళ్ల కొకసారి ప్రతి ఇంటా చావు ఉంటూ ఉన్నదే నాయె. నా మాట నమ్మండి. ఈ ఏర్పాటుకు ఒక్కరు కూడా అభ్యంతరం చెప్పరు. మనం చేస్తున్న ఈ ఏర్పాటంతా నగర క్షేమమూ, ప్రజా క్షేమమూ కోరే అయినప్పుడు ప్రజలు మటుకు ఎలా అభ్యంతరం చెబు

తారు? రాక్షసేశ్వరులతో విరోధం పెట్టుకోవటం సర్వ నాశనకరమైన పని అని మనం వారికి తెలియజెప్పుతాం గద!"

అయిదుగురి కళ్ళలోనూ ఆనందబాష్పాలు నిలిచాయి.

3

ఏకచక్రపురం పెళ్ళిల్లలే మహా సందడిగా ఉంది. రాక్షసుడుగారి కోసం పెద్ద పాకశాల కడుతున్నారు. ఈ పాకశాలలో రోజూ కొక పుట్టెడు ధాన్యం వండి రాక్షసుడుగారికి పంపించాలి. కొత్తగా నియమితులైన ఉద్యోగులు ఇంటింటికి తిరిగి ధాన్య సేకరణ చేస్తున్నారు. వంటా వార్పూ, శాకం, పాకం దివ్యతమంగా ఉండాలనీ, అలక్ష్యం చేస్తే గట్టి శిక్ష పడుతుందనీ వంటవాళ్లు హెచ్చరించబడ్డారు.

ఈ కొత్త పరిస్థితి అనుకూలంగా చేసుకునే అవకాశాలున్న వారందరికీ మార్గాలు అన్వేషించటంతో సరిపోయింది. వంట దివ్యంగా ఉండాలనటంలో అర్థం లేకపోలేదు. పెద్దవాళ్ళ ఇళ్ళకన్నిటికీ ఇక్కడినుంచే భోజనాలు వెళ్లేవి. ధాన్యం వసూళ్ల వాళ్ళ ఇళ్ళలో ధాన్యం కొరత లేకుండా పోయింది. అగ్రపంచకం వారు తీసిన లాభాలకు అంతే లేదు.

కొలువుకూటంలో రాజుగారు ఇంకా రాక్షసుణ్ణి గురించి విచారమే వెలిబుచ్చుతున్నారు.

"ఇదంతా మనకు నిజంగా తలవంపులే. ఏడు తరాలుగా ఈ నగరం ఇటువంటి అవమానం పొంది ఎరగదు. కాని గత్యంతరం లేదు. నగరమంతా అరాజకమై, పీనుగపెంటలై పోయేకన్నా రోజూ కొక్క మనిషి మాత్రమే బలికావటం లక్షరెట్లు వాంఛనీయం," అన్నాడు రాజుగారు.

"మహారాజా, అలా అనకండి. వంగదేశంలో ఒక నగరానికి మహాకాళి గ్రామ దేవత. అక్కడ ఆ దేవికి రోజూ నరబలి ఇస్తారు. ఆ మహాతల్లి ఆ గ్రామానికి ఏ ఆపదా రాకుండా కాస్తున్నది. రాక్షసులవారు మనలను కాపాడాలేగాని రోజూ కొక్క మనిషిని బలి ఇవ్వటం ఏ మంత పెద్ద త్యాగంకాదు," అన్నారొకరు.

"మన వెర్రిగాని, చంపేదెవరు ? చచ్చేదెవరు ? అంతా మాయ ! అదిన్నీ గాక. లోకహితార్థం ప్రాణత్యాగం చేసినవారికి ఉత్తమ లోకాలు కలుగుతవి. అందుకు ఏలాంటి సందేహమూ లేదు !" అన్నాడు మరొక వేదాంతి.

అకస్మాత్తుగా అజ్ఞాని కళ్ళు మెరిశాయి. అతగాడు ఎవరి మాటలూ చెవిన వేసుకోకుండా ఏదో ఆలోచిస్తున్నట్టున్నాడు.

"మ్హజ్రా !" అని అతడు ఒక్క గావుకేక పెట్టాడు.

అందరూ అతడికేసి ఆశ్చర్యంగా చూశారు.

"విషం ! విషం !...మన మా రాక్షసాధముడికి పంపే కుంభంలో విషం పెట్టేద్దాం ! పీడ విరగడైపోతుంది !" అన్నాడు అజ్ఞాని. అప్పుడే రాక్షసుడు విషం తిని చచ్చినంత ఆనందం అతడి మొహాన కనిపించింది.

అందరి మొహాలా ఆశ్చర్యం తాండవమాడింది.

"ఏకంగా—మ్య—మ్య—ప్రాణహత్యే ?" అన్నాడు వేదాంతి ముక్కుమీద వేలేసుకుని.

"అంత మహాశక్తి సంపన్నులైన రాక్షసుల వారిని మనం ఎలాగైనా మనకు అనుకూలంగా ఉపయోగించుకోవాలిగాని, చేజేతులా నిర్మూలించుకుంటారా ? చెట్టంత రాక్షసుడు పోతే మళ్ళీ వస్తాడా ? నష్టపడిపోమూ ?" అన్నారు మరొకరు.

అజ్ఞాని తన ధోరణి వదల లేదు.

"రాక్షసుడు పూర్తిగా నిరుపయోగమని నేనూ అనను. చచ్చాక వాణ్ణి కాల్చి బూడిదచేసి అందరి దొడ్లలోనూ ఎరువుగా చల్లుకుందాం. రాక్షసి శాకాలు కాస్తాయి. వాటిని తింటూ మనం కొంత తృప్తి అయినా పడవచ్చు."

ఈ మాటతో గగ్గోలు లేచిపోయింది. నలుగురూ మాట్లాడారు. ఒకరి మాటలు ఒకరికి వినిపించలేదు.

మంత్రి అందరినీ దారికితెచ్చి అన్నాడు : "రాక్షసేశ్వరుణ్ణి మాయోపాయంచేత మట్టు బెట్టవచ్చునన్న ఆలోచన నాకు మొట్టమొదట

కలిగిన ఆలోచన. కాని అంగుళల్లు కలిగే ప్రమాదాలు మరింత తీవ్రంగా ఉండవచ్చునన్న భయంతో ఆ ఆలోచన కట్టిపెట్టాను."

"ఏమిటండి, మహా మంత్రిగారూ, ఆ ప్రమాదాలు ?" అన్నాడు అజ్ఞాని, కొంచెం వెటకారంగానే.

"ఒకటి—ఈ రాక్షసులవారు స్వయంభువు కాదు గనక, ఆయనకు బంధుమిత్రాగులుంటారు. వారు దండుగా వచ్చి మన నగరంపైపడి భస్మీపటలం చేస్తారు—" అన్నాడు మంత్రి.

"అహామ్మయ్యో! ఇంకేమైనా—న్యు—ఉందా ?" అన్నాడు వేదాంతి.

"రెండు—రాక్షసులు కూడా దేవతలవలెనే అమానుష శరీరులు. వారు విషాన్ని జీర్ణించుకో వచ్చు—"

"హారాయించుకో వచ్చు!" అని వేదాంతి తర్జుమా చేశాడు.

"మనం తన నిర్మూలనానికై విషప్రయోగం చేసినట్లు రాక్షసేశ్వరుడికి తెలిశాక ఏం జరిగేదీ తలుచుకుంటేనే నా కాళ్ళు వణుకుతున్నాయని నేను దాపరికం లేకుండా చెబుతున్నాను."

"నా కాళ్లు—మ్యొ—మ్యొ—ఇప్పుడే వణుకుతున్నాయి," అన్నాడు వేదాంతి.

"ఆ రాక్షసుణ్ణి నిర్మూలించటానికి నేనింకా చాలా ఉపాయాలు చెప్పగలను. విషంచేత చావక మన మీద పగబట్టి నగరంలోకి వచ్చే మాటుంటే నగరం నాలుగు మూలలా నిప్పుపెట్టేద్దాం!"

"వాడలా చావడండీ! అంత సులువుగా చచ్చేవాడు వెయ్యేళ్లు బతుకుతాడా?" అన్నాడు వేదాంతి. (బకాసురుడి వయస్సు వెయ్యేళ్ళన్నది రుజువయిన సత్యంలాగే జనంలో ప్రచార మవుతున్నది.)

అజ్ఞాని వదలలేదు.

"వాడేం బ్రహ్మ పదార్థమండీ? విషానికి చావడంటారు! నిప్పుకు కాలడంటారు! మార్కండేయుల వారిలాగా చిరంజీవా?"

"పెద్దల పట్ల ఏకవచన ప్రయోగం కూడదు. రాక్షసుల వారిని

గురించి తూష్ణీభావంతో మాట్లాడడానికి వారికన్న మనం ఎందులో అధి కులమని ?" అంటూ ఒక సభికుడు మొహం కండలు చీల్చుకున్నాడు.

మంత్రిగారు మళ్ళీ చర్చకు అడ్డొచ్చాడు.

"ఈ విషయం కొంచెం ఆలకించండి. నేను రాక్షసేశ్వరుణ్ణి సమర్థించటానికి చెప్పటంకాదు. మన నగరంలో రోజూకు నలుగురు పుట్టు తున్నారు. ఇద్దరే చచ్చిపోతున్నారు. ఒకసారి క్షామమూ, ఒకసారి మహామ్మారి వచ్చి ఎంతో జనాభా పోయాక కూడా మన నగరంలో మా తండ్రిగారి కాలంలో ఉన్నంతమందీ ఉన్నారు. రోజూకొక్క మనిషి చనిపోయినందువల్ల మన జనాభా కొంచెం అదుపులో ఉంటుందిగాని జన నష్టం ఉండదు."

"పొరుగూళ్ళవారు వచ్చిపడి జనాభా పెరిగిందండి. ఈ ఊళ్ళో ఇల్లరికపు టానవాయితీగల ఇళ్లు నూటికి పైగా ఉన్నాయి. అదీగాక నగరం పచ్చ పచ్చగా ఉండటం చూచి యాభై ఆమడ నుంచి కూడా జనం వచ్చి ఇక్కడ స్థిరపడ్డారు," అని అజ్ఞాని మంత్రిగారికి జ్ఞాపకం చేశాడు.

"నిజం, నిజం! అందుకు కూడా ఆ రాక్షసేశ్వరుడుండటం నగరానికి మంచిదే. ఈ అయిదారు మాసాల కాలంలో నగరంలోకి పెరవా డొక్కడు రాలేదు," అన్నాడు మంత్రి తాపీగా.

సభికులంతా వెళ్ళిపోయాక రాజూ మంత్రీ రహస్య మంతనా లాడారు. వారు చర్చించిన విషయం చాలా ముఖ్యమైన విషయం.

రాక్షసుణ్ణి నగరం విడిచిపోకుండా ఉంచటానికి అవసరమైన ఏర్పాట్లన్నీ జరిగాయి. కాని ఆ రాక్షసుడితో రాజుగారు ఒక సంధి నిర్ణయాని కింకా రావటం జరగలేదు. అది సులభ సాధ్యం కాదు కూడా. ఎందుకంటే అధికారి అయిన వాడెవ్వడూ ఇంతవరకూ రాక్షసుణ్ణి అంత దూరాన చూడనైనా లేదు.

"అతడితో మాట్లాడి, మన నగరం విడిచిపోననీ, మనం పంపే ఆహారంతో తృప్తిపడతాననీ, నగరంమీద పడి ఎవరినీ చంపననీ, ద్వారాలు తెరిచినా నగరంలోకి రాననీ ప్రమాణం చేయించుకోవాలి," అన్నాడు రాజు.

“ఎవరం వాడి ఎదటపడి ఈ మాట అడుగుతాం? అదీగాక రాక్షసుడు అన్నమాటమీదనే ఉంటాడని ఏమిటి? మాట తప్పితే వాణ్ణి మనం ఏం చెయ్యగలం?” అన్నాడు మంత్రి. రహస్య సంభాషణలలో మంత్రిగాని, రాజుగాని రాక్షసుడిపట్ల అంత గౌరవ మర్యాదలు ప్రకటించేవారు కారు.

“అయితే ఈ చేసిన ఏర్పాట్లన్నీ వృధాయేనా? మరి ఇదంతా ఎందుకు చేయించావు?” అన్నాడు రాజు.

“ఆలోచించకుండా నేనేదీ చెయ్యలేను, మహారాజా! నా ఆలోచన ఏమిటంటే, మనం ఈ రాక్షసుణ్ణి మచ్చిక చెయ్యాలి. నా చిన్నతనంలో మా ఇంట ఒక పిల్లికూన ఉండేది. దానికి మొదట పాలూ, తరువాత మీగడా, పెరుగూ, చిన్న చిన్న చేపలూ పెట్టి పెంచాం. అది తన ఆహారంకోసం మా మీద ఆధారపడిపోయి తన ముందుగా ఎలుక పోయినా కదలకుండా చూచునే స్థితికి వచ్చింది. ఈ రాక్షసి వేధవను మనం అలా మచ్చిక చెయ్యాలి. మనం ఆహారం పంపని నాడు పస్తయినా పడుకోవాలి గాని మనుష్యుల్ని వేటాడరాదు. ఆ స్థితి వచ్చాక మనం ఎలా చెయ్యమంటే అలా చేస్తాడు. అందుచేత మనం కొంతకాలంపాటు రోజూ వాడికి కుంభమూ, మనిషీ, బండితో రెండు దున్నలూ పంపుదాం. ఎంత లావు రాక్షసుడైనా ఇంతకంటె హెచ్చు ఆహారం కోరడు.”

మంత్రియొక్క బుద్ధిశాలితనానికి రాజుగారు మెచ్చుకుని మెడలో ఆ సమయాన ఉన్న రుద్రాక్షమాల ఆయనకు కానుకగా ఇచ్చాడు. ఆయన మెడలో అనేక ముత్యాల మాలలూ, రత్నాల మాలలూ ఉండేవే గాని వాటిని చిన్న చిన్న దారపు పోగులతో అక్కడా అక్కడా అంటగట్టి ఉంచి రుద్రాక్షమాలలు మాత్రమే తీయగానే సులువుగా వచ్చేటట్లు ఉంచుకునేవాడు. ఈ రహస్యం మంత్రి చెప్పినదే. అందుచేత రుద్రాక్షమాల తీసుకుని కళ్ళకు అద్దుకుంటూ మంత్రి తనలో తాను నవ్వుకున్నాడు.

మొదటి రోజు బకాసురుడికి ఆహారం వెళ్ళింది. ఒక బండికి రెండు దున్నలను పూన్చి, దానిమీద పుట్టెడు కుంభం వేసి, దానిమీద రాజుగారి బానిసల్లో ఒకణ్ణి కూచోబెట్టారు. అంతకు ముందే పూలతోనూ, గంధంతోనూ అలంకరించి, బ్రాహ్మణులు మంత్రోక్తంగా వాణ్ణి వాడి

ఇష్టదేవతకు నైవేద్యం పెట్టేసి, "పోరా, ఇక నీకు జన్మలేదు! నీ దేవి నిన్ను స్వీకరించింది. రాక్షసేశ్వరుడు తినేది నీ కట్టెనే!" అని ధైర్యం చెప్పారు. దేవేంద్రుడూ, ముప్పైకోట్ల దేవతలూ, రంభా ఊర్వశ్యాది అచ్చరకన్నెలూ వాడికోసం ఎదురుచూస్తున్నారని నమ్మబలికారు.

అంతా విని వాడు, "అక్కడ నాకు మా అమ్మ కనిపిస్తదా?" అని ఆత్రంగా అడిగాడు.

సరిగా నడిమధ్యాహ్నం వేళ బండి నగరద్వారం దాటి ఒక అరకోసు దూరం వెళ్ళి అక్కడ ఒక మర్రిచెట్టు కింద ఆగింది. బండివాడు మర్రి చెట్టెక్కాడు. లోగడ రాక్షసుడి చేతిలో చచ్చిన వాళ్ళంతా ఈ ప్రాంతానే, అపరాహ్ణం వేళ చచ్చారు. దారిలోనే రాక్షసుడు కనిపిస్తే పారిపొమ్మనీ, రాక్షసుడు కనిపించకుండా బండి చెట్టు నీడకు చేరితే చెట్టు మీద కెక్కి దాక్కొమనీ బండివాడికి చెప్పారు.

సాయంకాలం సూర్యాస్తమయాని కింకా పది ఘడియలున్నదనగా బండి తిరిగి వచ్చింది. భటులు బండివాణ్ణి రాజూ, మంత్రీ కూచుని ఉన్న గదికి తీసుకుపోయారు.

"ఏం జరిగిందిరా? ఏం జరిగింది? రాక్షసుడు వచ్చాడా? అంతా తిన్నాడా?" అని మంత్రి బండివాణ్ణి అడిగాడు. నిజానికి, బండివాడు ప్రాణాలతో తిరిగి వస్తాడని ఆయన అనుకోలేదు.

మంత్రిగారి ప్రశ్న వింటూనే బండివాడు ఏదో జ్ఞాపకం వచ్చి, విరగబడి నవ్వాడు.

"ఏంరా నవ్వుతావు?"

"ఆ రాచ్చొసుడు—!" అంటూ వాడు మరింత నవ్వాడు.

"నువు వాణ్ణి చూశావా?"

"మా స్తిరిగా! ముసలిడొక్కు! నా కంటె రెండు గుప్పిట్లుంటాడు లెండి. ఆణ్ణి జూసి నాకు బయమే యెయ్యలా! వొసికర్ర తీసుకుని నాలు గేస్తేస్తే పారిపోతాడనుకున్నా, సెప్పొద్దూ! ఆడు మన మనిసిని చంపి తిని యెల్లిపోయేదాకా ఉండి, కుంభం అక్కడే వొదిలేసి బండి తోలుకొచ్చేశా. ఆడు కుంభం ముట్టనేలా! మనిషిని చంపటానికే ఆడికి జాంసేపట్టిందం టే!

సగం తిని మిగతాది బుజానేసుకెళ్ళిపోయాడు. ఆడేం రాచ్చొచుడండీ?" బండివాడు పొట్ట ఎగరేస్తూ నవ్వాడు.

"నువ్వు వెళ్ళి అవతల ఉండు!" అన్నాడు మంత్రి.

బండివాడు అవతలికి వెళ్ళాక రాజూ మంత్రీ మొహాలు చూసుకున్నారు.

"ఎవర్రా అక్కడ?" అని మంత్రి పిలిచాడు.

భటుడొకడు వచ్చాడు.

"మన మంగలి మంత్రిని పిలిచి, బండివాడి నాలుక రహస్యంగా తీసెయ్యమన్నానని చెప్పు. లేకపోతే పాపం, వాడు బతకడు," అని చెప్పాడు మంత్రి.

4

ఏకచక్ర పురవాసులు బకాసురుడికి అలవాటు పడిపోయారు. వారికి తమ జీవితం సహజంగానే కనబడింది. పగటివేళ అందరూ అస్తమానం సూర్యుణ్ణి స్మరించరు. కాని ఆకాశంలో సూర్యుడున్న సంగతి వారికి అనుక్షణమూ తెలిసే ఉంటుంది. బకాసురుడూ అంతే. వాడు నగరం వెలుపల ఎక్కడో ఉంటాడు. రోజూ వాడికి బండిమీద కుంభమూ, కుంభంతోపాటు ఒక ఆడదో, మగవాడో, చిన్న పిల్లో, పిల్లవాడో పోతూంటారు. వీధిలో ఆ బండి ఎదురైతే జనం దానికేసి చూడరు. దృష్టి మరల్చుకుని తమ దారిని తాము పోతారు.

బకాసురుడి అలవాటు కనీసం ర జ భటులకు తెలుసు. సూర్యాస్తమయం వేళకు వాడు ఆ చెట్టు ఛాయల ఉండడు. బండిలో కుంభమంతా ఇంచుమించు అలాగే ఉండిపోతుంది. రాజభటులు దానిని ఆరగించేస్తారు. మూగ బండివాడు ముందే ఆరంభిస్తాడు. వాడి కిప్పుడు బకాసురుడి భయం ఏమీ లేదు. వాడు వచ్చేవేళకు చెట్టెక్కడు—దూరంగా పోతాడు. బకాసురుడు వాడికేసి చూడడు. వాడికి బలిమనిషి మెడలో ఉండే పూలదండలు గుర్తు.

బకాసురుని చూడనివాళ్ళు ఊహించుకొన్నదానికీ బండివాడు నిత్యమూ చూసేదానికీ సంబంధంలేదు. ఒకొక్కరోజు ఆ నరభక్షకుడు చావు దెబ్బలు తిని, ప్రాణంమీద రోసిన కుక్కల్లే కనబడేవాడు. ఒకొక్కొక్కప్పుడు వాడి కళ్లు పొరలు కమ్మినట్టుండేవి. మొహం ఎప్పుడూ ముడతలు పడి విచారగ్రస్తంగానే ఉండేది.

బకాసురుడు తనకోసం తిండిగా వచ్చిన మనుషులను తినకుండా వదిలిన సమయాలు కూడా ఉన్నాయి.

"చావు రాని ఉండనప్పుడు - మ్య - మ్య - చంపడం బకాసురుల వల్ల మాత్రం అవుతుందండీ?" అనేవాడు వేదాంతి. బకాసురులు బహు వచనం కాదు. గౌరవ వాచకం మాత్రమే. మంత్రిని మంత్రులు అనీ, తండ్రిని తండ్రులు అనీ, మామను మామలు అనీ, పొరపాటున నోరుజారి భర్తను భర్తలు అనీ కూడా అనటం ఆయనకు అలవాటు.

ఒకే ఒక్కసారి బకాసురుడు తన బలిమనిషిని చంపినాక తనకు తినే కోర్కలేనట్లు తెలుసుకుని కళేబరాన్ని అవతల పారేశాడు. అప్పుడు మాత్రం బండివాడికి పట్టరాని ఆగ్రహం వచ్చింది. వాడు బండి వోనికర్ర తీసి బకాసురుడి కణత అదిరేటట్టు గిరనాటేశాడు. బకాసురుడు బెదురు చూపులు చూస్తూ ఉడాయించేశాడు.

అది అంతటితో పోలేదు. ఆ మరునాడు బండితోలటకుని రా నిరాకరించి కోపంతో, "బే - బే - బో - బో!" అని చెయ్యి బకాసురుడుండే వేపు ఊపాడు. అయినా మంత్రిగారు వాణ్ణి భటులచేత తన్నించి బండిమీద కూచోబెట్టారు. వాడి కళ్ళవెంట నీరు కారుతూంటే అది దెబ్బలకనే అనుకున్నారుగాని, తనచేత దెబ్బతిని పారిపోయినవాడు నిండు ప్రాణాన్ని తీసెయ్యటమే వాడికి బాధ కలిగించింది. అయితే నేం? బకాసురుణ్ణి భయపెట్టేవాడై ఉండి కూడా, వాణ్ణిమాసి అడలిపోయే మంత్రి వగైరాలకు తాను లొంగవలసి వచ్చింది! వైపరీత్యం!

రోజూ బకాసురుడి కారణంగా ఏదో ఒక ఇంట రోదనలు వినిపించేవి అన్నమాట పూర్తిగా నిజంకాదు. ధనికులు తమ ఇళ్లవంతు వచ్చినప్పుడు డబ్బుపోసి మనుషులను కొని బకాసురుడికి ఆహారంగా పంపేసే

వారు. పేదవాళ్లు గట్టిగా ఏడవటానికి నోచుకోరు. అందుచేత తమ ఇంటిపై గద్ద వాలగానే ఉళ్ళి ఏడిచేవాళ్లు.

బ్రాహ్మణ రక్తం గొంతు దిగితే బకాసురుడు భస్మీపటలం అవుతాడన్నది వట్టి అబద్ధమని రుజువై పోయింది. బ్రాహ్మణుల వంతు వచ్చినప్పుడు వాడు బ్రాహ్మణులను కూడా నిరాక్షేపణగా తిన్నాడు. వాడి ఆరోగ్యాని కేమీ భంగం రాలేదు.

అన్నిటికన్నా వింత ఏమంటే, నగర ద్వారాలు తెరిచి చాలా కాలమైనప్పటికీ ఏ తెల్లవారుఝామునో బయలుదేరి నగరం విడిచిపోతే బకాసురుడి పీడ తప్పుతుందన్న ఆలోచన బహు కొద్దిమందికే వచ్చింది. వాళ్లు వెళ్ళిపోయారు.

కొందరు ఈ ఉపాయం తెలిసి కూడా "ఆ! చావు ఎక్కడికి పోయినా తప్పదు. ఈ బకాసురుడు నిమిత్తమాత్రుడు," అన్న వైఖరి అవలంబించారు.

"మరేమిటో నున్నా, ఈ ఊరివాళ్లందరూ మ్యె—మ్యె— ఏ జన్మలోనో మ్యు—మ్యు —ఈ బకాసురులను చిత్రవధచేసి—మ్య—మ్య ఉంటాగు. ఇప్పుడేమో నున్నా — మ్యం — మ్యం—వీరు పగదీర్చుకుంటున్నారు." అన్నాడు వేదాంతి.

నిజం చెప్పాలంటే వేదాంతికి రాక్షసుడు బాగా దొరికాడు. వాడు ఆయన మనోనేత్రం తెరిచి, మనసును శరవేగంతో పరుగెత్తించాడు. సృష్టి స్థితి లయాల రహస్యమంతా ఆయనకిప్పుడు కరతలామలకమైనట్టు భావన కలిగింది. తన బుర్రలో ఊరే విజ్ఞానాన్ని ఆయన అందరికీ ప.చేస్తున్నాడు...

ఒకనాడు ఒక కుటుంబం ఏకచక్రపురంకేసి వచ్చింది. ఒక తల్లీ, అయిదుగురు కొడుకులూను. అందరూ బ్రాహ్మణుల్లాగే ఉన్నారు. పెద్దకుర్రవాడు వేదపనస చదువుతుంటే మిగిలినవాళ్ళు కూడా వంత చదువుతున్నారు. వాళ్ళ ఉత్సాహం చూస్తే వాళ్ళకు బకాసురుడి గొడవ ఏమీ తెలియనట్టున్నది.

నగరం ఇంకో కోసుదూరం ఉందనగా ఒక నల్లటి ఆకారం చెట్ల

చాటునుంచి దారిమీదకు వచ్చి అడ్డంగా నిలబడింది. మనిషి కొంచెం భారీవాడే. కాని బాగా వయసు మళ్లినట్టున్నాడు. వాడి కళ్ళు ఆసని చూపు చూస్తున్నట్టున్నాయి. మొహంమీదా, ముఖ్యంగా నుదుటిమీదా ముడతలు.

బ్రాహ్మణస్త్రీ కొడుకులలో బలిష్ఠంగా ఉన్నవాడు తన అన్నను దాటి ముందుకొచ్చి ఈ ఆకారాన్ని సమీపిస్తూ, "ఎవర్రా నువ్వు? తొలుగు!" అన్నాడు.

బకాసురుడు—ఆ ఆకారంవాడే—ఓంద్ర పెట్టినట్టుగా అరిచాడు గాని కదలలేదు. బలిష్ఠుడైన పేడిమూతి కుర్రాడు ఇంకొక్క అడుగు ముందుకువేసి పిడికిలి బిగించి బకుడి రొమ్ములో ఒక్కపోటు పొడిచాడు. ఆ దెబ్బకు బకుడు అక్కడే చతికిలబడి భయంకరంగా మూలిగాడు. కుర్రవాడు వాణ్ణి తన పాదంతో దారికి ఎడంగా తోసి తల ఊపాడు. అతని తల్లీ, అన్నా, తమ్ములూ ముందుకు వెళ్లారు.

బకుడు తల పక్కగా ఎత్తి తనను కొట్టినవాడు మృత్యుదేవతలాగా తన పక్కనే రొండిన చేతులు పెట్టుకునిఉండటంచూసి,పిల్లిలాగా ఒక్క దూకుతో దూరాన పడి, లేచి చెట్లలోకి పారిపోయాడు.

బలిష్ఠుడైన కుర్రవాడు చేతులు దులుపుకుని తనవాళ్లను కలుసుకున్నాడు. మరికొంతసేపటికి వారు ఆరుగురూ ఏకచక్రపురం ప్రవేశించారు.

వారు వీధివెంట నడుస్తూంటగా వయసులు ఎదురుపడి ఆగి వారికేసి ఆశ్చర్యంగా చూసి, "ఎవరో పొరుగూరువాళ్ళు. ఎందుకు వచ్చి ఉంటారు? వారి మంచికా? ఊరి మంచికా?" అనుకున్నాడు.

ఆయన బ్రాహ్మణిని సమీపించి, "అమ్మా, మీ దేవూరు? ఈ ఊళ్ళో మీ కెవరన్నా బంధువు లున్నారా? నే నీ ఊళ్ళో చాలా ఏళ్లుగా ఉంటున్నాను. మిమ్మల్ని ఎన్నడూ చూడలేదు. ఇక్కడికనే వచ్చారా? ఇంకెక్కడికైనా పోతూవచ్చారా?" అని అడిగాడు.

"మాకు ఒక ఊరంటూ లేదు, బాబూ! నేనూ, నా బిడ్డలూ ఒకప్పుడు బాగా బతికాం. కాని కాలం కలిసి రాక దేశాలు పట్టి తిరుగు

తున్నాం. మాకు ఏ ఊరైనా ఒక్కటే, తల దాచుకునే నీడ దొరకాలే గాని,'' అన్నది బ్రాహ్మణి.

''మీ రెవరు? మీరి తండ్రిగారి నామధేయం ఏమిటి?' అని చయనులు అడిగాడు.

బ్రాహ్మణి తల వంచుకుని, ''బాబూ, మమ్మల్ని ఏమీ అడక్కండి. మేము అజ్ఞాతంగా బతుకుతున్నాం. మమ్మల్ని శత్రువులు చంపాలని చాలా ప్రయత్నాలు చేశారు. నా ఈ రెండో కొడుకును చంపటానికి వాళ్ళు చేసిన ప్రయత్నాలు యిన్నీ అన్నీ కావు. వాడి ఆయుర్దాయం గట్టిది. ఆ మాటకు వస్తే మా అందరి ఆయుర్దాయమూ గట్టిదే. మాకు చావు భయం ఏనాడో తీరిపోయింది. ఇదే నగరమో మాకు తెలియదు. ఇక్కడ మాకు వుండేటందుకు జానెడు చోంప దొరికితే సంతోషంతో ఇక్కడే ఉంటాం. మేం ఒకరి జోలికి పోయేవాళ్ళం కాం, బాబూ!'' అన్నది.

''వేరే ఎక్కడికో పోవటమెందుకమ్మా? మా ఇంటికే పోదాం రండి. ఈ ఊరి పేరు ఏకచక్ర నగరం,'' అన్నాడు చయనులు.

''చాలా కృతజ్ఞులం, అన్నగారూ!''

చయనులు ఆ కుటుంబాన్ని ఇంటికి తీసుకుపోయి అందులో ఒక భాగం వారికి యిచ్చేశాడు.

ఆవిధంగా లక్క ఇంట్లో కాలిపోకుండా ప్రాణాలతో బయటపడిన కుంతీ, పాండవులూ ఏకచక్రపురం చేరుకుని ఆ బ్రాహ్మణుడి ఇంట తల దాచుకున్నారు. వాళ్ళు కూడా రాక్షస భయంకంటె మనిషి భయం జాస్తిగా కలవారే - బండివాడిలాగా.

పాండవులు రోజల్లా వేద పఠనం చేస్తారు. నాలుగు వీధులకూ నలుగురూ వెళ్ళి మధుకరమెత్తి అన్నం తెస్తారు. కుంతీదేవి వారు తెచ్చిన ఆహారాన్ని రెండు భాగాలు చేస్తుంది. ఒక సగం భీముడు ఒక్కడే తింటాడు. మిగిలిన సగం కుంతీ, మిగిలిన నలుగురూ తింటారు. భీముడి భుజ బలమే వారికి అంగరక్ష. వారెక్కడికీ వెళ్ళరు. ఎవరితోనూ కబుర్లు చెప్పరు. బకాసురుడి సంగతి వారికి ఏ మాత్రమూ తెలియదు.

కొద్ది రోజులు గడిచాయి. అకస్మాత్తుగా చయనులు ఇంటిపై గద్ద వాలింది. తెల్లవారుజామునే నగర రక్షకాధికారి వచ్చి శుభవార్త చెప్పి పోయాడు - "ఇవాళ నరబలి మీ ఇంటి వంతు."

ఇది జరిగే సమయానికి కుంతీ, భీముడూ ఇంట్లో వున్నారు. మిగిలిన వాళ్ళు మధుకరానికి వెళ్ళి వున్నారు. చయనులుగారి అయిదేళ్ళ కొడుకు భీముడిచేత కథలు చెప్పించుకుంటున్నాడు. అన్నీ రాక్షసుల కథలు.

"రాచ్చసుల్ని ఎవరూ చంపలేరు కాదూ?" అన్నాడు కుర్రవాడు.

"ఎవర్రా చెప్పింది! రాక్షసుణ్ని ఒక చేత్తో మెడ పట్టుకుని రెండవ చేత్తో కర్ర పెట్టి రపీ రపీ కొడితే కాసేపటికల్లా వాడు చస్తాడు."

"బకాసురుడు కూడా చస్తాడా?" అన్నాడు కుర్రాడు.

"బకాసురుడా? ఎవడన్నా చస్తాడు. మీకు తెలీదు గామోలు? రాక్షసులకు మొండి ధైర్యమేగాని మెదడు తక్కువ!" అన్నాడు భీముడు.

కుంతి నవ్వింది. భీముడూ ఇంచుమించు అదే మాట చాలా మంది చేత అనిపించుకున్నాడు.

అకస్మాత్తుగా పక్క భాగంలోనుంచి రోదనం వినిపించింది. కుంతీ, భీముడూ కొయ్యబారినట్లయిపోయి, చెవులు రిక్కించి విన్నారు.

"పాపం, ఏదో కష్టం వచ్చినట్టుంది. కనుక్కు వస్తానుండు!" అంటూ కుంతి లేచి చయనులుగారి భాగానికి వెళ్ళింది.

చయనుల భార్యా, కూతురూ పెద్ద పెట్టున ఏడుస్తున్నారు. చయనులు మొహం కందగడ్డలాగా వుంది.

"ఏడిస్తే ఏం ప్రయోజనం? తప్పుతుందా? మనింటి మనిషి ఎవరో ఒకరు వెళ్ళాలి. రోజూ ఎవరికో ఒకరికి జరుగుతున్నదేగా? ఇవాళ మన వంతు. నేనే పోతాను. నువ్వు నాలుగేళ్లు కనిపెట్టి వుంటే పిల్లలకు రెక్కలు వస్తాయి," అన్నాడు చయనులు.

"మీరు పోతే అందరమూ దిక్కులేని వాళ్ళమవుతాం. నేనే

పోతాను. బ్రాహ్మణ స్త్రీని, ముత్తయిదువునని వాడు నన్ను విడిచి పెట్టినా పెట్టచ్చు," అన్నది బ్రాహ్మడి భార్య.

"ఎప్పటికైనా పోవలసినదాన్నే. నన్ను పంపండి, అమ్మా!" అన్నది కూతురు ఏడుపు ఆపకుండానే.

ఇంతలో కుర్రాడు చేతిలో ఒక పూచిక పుల్ల తెచ్చి, "నేనా రాచ్చుసుణ్ని దీంతో చంపేస్తా!" అంటూ వచ్చాడు.

అందరూ గొల్లుమన్నారు.

కుంతికి వాళ్లకు వచ్చిన కష్టం బోధపడనే లేదు.

"బాబూ, మీరంతా ఆరోగ్యంగానే వున్నారు. దుర్వార్త వచ్చిందనుకుందామంటే దూరపు బంధువులైనా రాలేదు. మీకు వచ్చిన కష్టం ఏమిటో చెప్పండి. చేతనైతే నా కొడుకులు సహాయం చేస్తారు!" అన్నదామె.

ఆమె తన కొడుకుల్లో ఒకణ్ని బలిగా ఇస్తానంటున్నదనుకుని నయనులు ఆక్రోశిస్తూ, "వద్దు తల్లీ! వద్దు. ఏ జన్మలోనో మా ప్రాణానికి ఎవరి ప్రాణమో అడ్డెయ్యబట్టే మాకీనాడు ఈ ఘోరం వచ్చి పడింది. మా నలుగురిలో ఎవరో ఒకరం రాక్షసుడికి ఆహారం అవుతాం. ఒక రెందుకు? నేనే అవుతాను. నేనింక వెయ్యేళ్ళు బతికి మాత్రం సాధించేదేమిటి? రత్నంలాంటి భార్యతో ఇన్నాళ్ళూ కాపరం చేశాను. కొడుకునూ కూతుర్నీ కన్నాను. వాళ్ళద్వారా పౌత్రులనూ దౌహిత్రులనూ పొంది ఉత్తమ లోకాలకు పోతాను," అన్నాడు.

"ఎవరా రాక్షసుడు?" అన్నది కుంతి.

ఆ సద్బ్రాహ్మడు ఆశ్చర్యంతో తన కష్టం కూడా క్షణంపాటు మరిచాడు. ఆయనద్వారా కుంతి బకాసురుడి వ్యవహారం తెలుసుకున్నది.

"అయ్యా, మీరు నిశ్చింతగా వుండండి. ఇవాళ మా ఇంటి వంతు గనుక మా రెండోవాణ్ణి రాక్షసుడి దగ్గరకు పొమ్మంటాను," అన్నదామె.

పిచ్చి బ్రాహ్మడికి బ్రహ్మహత్య చేసినంత భయం కలిగింది.

"వద్దు తల్లీ, వద్దు! ఆ మాట మరొకసారి అనవద్దు. ఒట్టే!" అన్నాడాయన.

కుంతి నవ్వి, "నా కొడుకుపైన నాకు ప్రేమలేక పంపుతున్నాననుకుంటున్నారా, అన్నగారూ! వాడికేమీ భయం లేదు. నా మాట నమ్మండి," అన్నది.

ఇంటివాళ్ళు ఈ ఏర్పాటుకు వెంటనే ఒప్పుకోలేదు. కాని ఏడుపులూ పెడబొబ్బలూ మాని తాపీగానే కుంతి సూచనకు తమ వ్యతిరేకతను తెలిపారు. కుంతి భీముణ్ని పిలిచి, "బకాసురుడుకి ఆహారంగా రోజుకొక గడప వాళ్లు వెళ్లాలట. ఈ రోజు ఈ ఇంటి వంతు. ఏం చేద్దాంరా, నాన్నా?" అని అడిగింది.

"నేను పోతానమ్మా!" అన్నాడు భీముడు ప్రాధేయపడుతున్నట్టుగా.

బలిష్ఠంగా వున్న ఆ బ్రాహ్మణకుర్రవాడు ఆ మాట అన్న పద్ధతి చూసి చయనులూ భార్యా కూడా దడుచుకున్నారు. ఆ కుర్రవాడే మారు వేషంలో వున్న రాక్షసుడా అని వారికి సందేహం కూడా కలిగింది.

"నువ్వు వెళ్ళటమేమిటి నాయనా? చచ్చిపోతావు సుమా!" అనటానికి కూడా చయనులుకు నోరు రాలేదు. ఆయన మౌనంతో తన అంగీకారం తెలిపాడు. ఆయన భార్య కుంతి మొహంకేసి చూడలేక పోయింది.

రాజభటులు వచ్చే సమయానికింకా మిగిలిన పాండవులు తిరిగి రాలేదు. భీముడి కడుపులో నకనకలాడుతున్నది. బకాసురుడికి పంపే కుంభం దివ్యంగా ఉంటుందని చయనులు చెప్పాడు. భీముణ్ణి అధికారులు అలంకరింప చెయ్యటమూ, మంత్రాలు చదవడమూ, ఇష్ట దేవతలకు నైవేద్యం పెట్టటమూ - ఈ తంతంతా అతనికి చాలా విసుగు కలిగిస్తున్నది. ఆ చిరాకును అణచి పెట్టుకుని కుంభం వాసన ముక్కుకు తగలగానే భీముడు పురోహితులను చూసి నవ్వాడు.

"పాపం, పిచ్చివాడు! రానున్న గతి తెలియక పెళ్ళికి పంపుతున్నామనుకుంటున్నాడు!" అని వాళ్ళలో వాళ్ళు అనుకుంటున్నారు.

భీముడు బండి ఎక్కుతూనే బండిమీద ఆహారం తినటం ప్రారంభించాడు. రాజోచితమైన భోజనం. సందేహం లేదు. రోజూ యాయవారపు తిండి తినటం చాలా బాధగా ఉన్నది. రోజూ ఇటువంటి భోజనం తింటే ఎంత బాగుంటుంది! కాని రోజుకొక బకాసురు డెక్కడినుంచి వస్తాడు?

అంతలోనే ఇంకొక ఆలోచన వచ్చింది. తాను ఈ రాక్షసుడి పీడ వదల గొట్టితే రాజుగారు తనకూ,తన వాళ్ళకూ రోజూ మృష్టాన్నాలు పెట్టి, దక్షిణ కూడా ఇస్తాడు. అప్పుడు మీరెవరని అడిగితే? చిక్కే! అన్నయ్యా, అర్జునుడూ ఏమంటారో తెలుసుకోవాలి. అమ్మ ఒప్పుకోవాలి.

బండి గున్నలు తలలూపుకుంటూ బండిని మెల్లిగా లాగుతున్నాయి.

5

బండివాడికి ఈ అబ్బాయి నచ్చాడు. సామాన్యంగా తాను చేరవేసే వాళ్లు బెదిరో, కొయ్యబారో, విలవిలా కొట్టుకుంటూనో ఉంటారు. ఈ అబ్బాయి మంచి ఉత్సాహంగా ఉండటమేగాక, కుంభమంతా ఆరగించేస్తున్నాడు. ఇతగాణ్ణి మెచ్చుకొనేటందుకు వెయ్యి నాలుకలు లేకపోతే పోయె, ఉన్న ఒక్క నాలుక కూడా తెగ్గోసిరి కదా పిరికి ముండావాళ్లు!

తాను తినగా ఇంకా మిగిలిపోతుందనిపించగానే భీముడు బండివాడి సహాయం కోరాడు. దున్నలకు దారి తెలుసు. పగ్గపుతాళ్లు వదిలివేసి బండివాడు కూడా పైనెక్కి తినటం ప్రారంభించాడు. వాడికి రాజభటుల మాట జ్ఞాపకంవచ్చి నవ్వొచ్చింది. వెధవలు—ఇవాళ వాళ్ళ నోట మట్టే!

"చూడబ్బీ, నీపేరేమిటి?" అన్నాడు భీముడు.

"బా—బా," అన్నాడు బండివాడు నోరు చూపిస్తూ.

వాడు చెవిటివాడు కాడు. ఎవరో నాలుక కోసేశారు.

"ఎవర్రా నీ నాలుక కోసింది?" అన్నాడు భీముడు.

బండివాడు మీసాలు మెలిపెట్టి చూపించాడు. ఎవరో గొప్ప వాళ్లు చేసిన పనే. ఆ సంగతి తర్వాత తేల్చుకోవాలి.

బండివచ్చి చెట్టుకింద ఆగింది—దానంతట అదే. ఇద్దరూ ఇంకా తింటూనే ఉన్నారు. ఇంతలో పెడబొబ్బలు వినిపించాయి. భీముడు తల ఎత్తి చూసి ఆశ్చర్యపోయాడు.

కొద్ది రోజుల క్రిందట తాము ఈ నగరానికి వస్తూండగా దారికి అడ్డం నిలబడిన వాడే వీడు.

"వీడేనా రాక్షసుడు?" అని భీముడు బండివాణ్ణి అడిగాడు, ఆ మాట అడగటానికే సిగ్గయినట్టుగా.

బండివాడు తల పైకీ కిందికీ ఊపాడు. భీముడు రొండిన చేతులు పెట్టుకొని తనకేసి వచ్చే బకుడికేసి చూశాడు. వీడికోసమా ఇన్ని వందల మంది మనుష్యులు బలి అయింది? ఎంత చిత్రం! ప్రపంచంలో ఎటువంటి పాలకులుంటారు!

బకుడు భీముణ్ణిచూసి గుర్తు పట్టలేదు. వాడికి సరిగా చూపు ఆనదు. వాడి కళ్లు దీనంగా ఉండటానికి అదే కారణం. వెనక కుంతినీ, పాండవులనూ చూసి అడ్డగించటంలో కూడా వాడు ప్రకటించినది ఒక రకమైన కుక్కబుద్ధి. తాను ఈ ప్రాంతాలకు వచ్చిన తరవాత నగరం లోకి మనుషులు బయటినుంచి రావటం చూడలేదు. కొత్త మనిషినీ, కొత్త పరిస్థితులనూ చూసి ఇంటికుక్క ఆందోళన పడినట్టు బకుడు ఆ ఆగంతుకులను చూచి తికమకపడి అడ్డు తగిలాడు. వారి రాకవల్ల తనకేం నష్టమో అని వాడి బుర్రలో ఒక అస్పష్టమైన ఆలోచన మెల్లిగా కదిలింది.

ఆ వచ్చిన వారిలో ఒకడు తనను గుండెల్లో పొడిచిన మాట కూడా వాడి మట్టి బుర్రలో అస్పష్టంగా మెదులుతున్నది. వాడు మళ్ళీ నగరం దాటి వస్తూండటం కనిపిస్తే వీడు కాలిసత్తున కొద్దీ పరుగెత్తి ఉండేవాడే. అదే మనిషి బండిమీద తనకు ఆహారంగా వస్తాడని వాడికి కలలో కూడా తట్టి ఉండదు. వీడెవడోగాని వీడి మెడలో దండ

లున్నాయి. తన ఆహారం. వీడు తనచేత చచ్చి తినబడటానికి సిద్ధంగా ఉండకపోగా బండిలో తెచ్చినదంతా తింటూ బండివాడికి కూడా మేపుతున్నాడు.

"హోయ్!" అని బెడబొబ్బ పెడుతూ బకుడు బండిని సమీపించాడు. వాణ్ణి దగ్గరి దాకా రానిచ్చి భీముడు వాడి భుజాల మీదికి ఎగిరి దూకాడు. ఆ పాటుకు బకుడు కూలిపోయాడు. వాడి వేళ్లు భీముణ్ణి పట్టుకోటానికి తహతహలాడటం బండివాడికి కనిపించింది. భీముడు వాడి రొమ్ము మీద ఎగిరి దూకటం కూడా కనిపించింది. పెళాపెళామని చప్పుడయింది. ఆ విరిగినవి బకుడు ఎదురు రొమ్ము ఎముకలు. బకుడు చేసిన ఆర్తనాదానికి బండివాడు చెవులు మూసుకున్నాడు. అది అకస్మాత్తుగా అణగారిపోయింది. భీముడు వాడి ముఖం మీద పాదం పెట్టి తొక్కుతున్నాడు.

ఆ తరవాత బండివాడు చూచింది బకుడి శవమే.

భీముడు తలఎత్తి పైకిచూచి బండివాణ్ణి, "నిజంగా వీడేనా రాక్షసుడు?" అని అడిగాడు. బండివాడు భీముడిలో సందేహం మిగల్చకుండా తల పైకీ కిందకీ ఆడించాడు.

"అయితే తిరిగి పోదాం పద!" అంటూ భీముడు బండిలోకి ఎక్కాడు.

* * *

రాజుగారు కొలువుతీరి ఉన్నారు. ఎవరో పొరుగూరి ఆడకూతురు తనకు తానై తన కొడుకును బకాసురుల వారికి ఆహారంగా పంపటం సభికులందరికీ విడ్డూరంగానే ఉంది.

"ఎవరో కాదండీ? మన చయనులు ఇంటిభాగంలో ఉంటున్నవారే. ఆ తల్లి కొడుకును పొమ్మనటమేమిటీ? ఆ కొడుకు పోవటమేమిటీ? పెళ్ళి కొడుకులా ముసి ముసి నవ్వులు నవ్వుతున్నాడండీ! నే కళ్ళారా చూశానుగా!" అన్నారొకరు.

"పోనిస్తురూ! వెర్రిబాగుల తల్లీ, వెర్రి బాగుల కొడుకులూ అయి ఉంటారు. వెర్రి బాగుల వాళ్ళు కాకపోతే పొద్దస్తమానం వేద పనస చదువుతారుటండీ? ఒకటే వేదఘోష! ఏ సత్రయాగానికన్నా వెళ్లి ఈ ఘోష పెడితే పన్నెండేళ్ళపాటు నిక్షేపంగా గడిచిపోను గదా, మధుకరమెత్తి పొట్ట పోసుకున్నారు-వెర్రివాళ్ళు!" అన్నారు మరొకరు.

"అలా అనకండి. ఆపత్సమయంలో ఒకర్ని మ్య-మ్య - కాపాడటానికిగాను—మ్య—మ్య— తమ దేహాలనే అర్పణంచేసే వారికి మ్య—మ్య—ఉత్తమ లోకాలుంటవని పెద్దలు మ్య—మ్య— చెబుతారు. శిబి-మ్య—చక్రవర్తి—మ్య— చూడండి! ఆ యొక్క— మ్య— మ్య"—

వేదాంతిగారి వైజ్ఞానిక ప్రసంగం పూర్తి కాకముసుపే దూరాన తప్పెటలూ, బాకాలూ, కలకలమూ వినబడ్డాయి. అందరూ ఆలకిస్తూండగానే భటు డొకడు పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి, "అయిపోయింది, అయిపోయింది!" అన్నాడు రొప్పుతూ.

ఏమయిపోయిందీ తెలుసుకోవటానికి రాజాగారికి చాలాకాలం పట్టింది. భటుడు సరిగా మాట్లాడే పరిస్థితిలో లేడు. వాడికి చాలావరకు మతి మతిలో ఉన్నట్టులేదు. బకాసురుడు చచ్చాడనీ, వాడికి ఆహారంగా ఆ రోజు వెళ్లిన కుర్రాడే ఒంటరిగా బకాసురుణ్ణి చంపాడనీ వినేసరికి రాజాగారికే మతిపోయినంత పని అయింది.

"ఒక్క— కుర్రవాడిచేత చచ్చే రాక్షసుడికోసం ఎంతమంది ప్రాణాలు బలి చేశామండీ!" అన్నాడు అజ్ఞాని తనలో తానే మాట్లాడుకుంటున్నట్టుగా.

"రాక్షసుడిలో ఏమున్నదండీ? మ్య—మ్య—వాడు మ్య—మ్య నిమిత్తమాత్రుడు. నేను—మ్య—మ్య నెత్తీ నోరూ కొట్టుకుని అదే చెబుతున్నాను. మన పౌరులకు మరణం మ్య—మ్య—రాసిపెట్టి ఉన్నదీ! వాడు వచ్చాడూ! వాడి పని ముగిసిపోయిందీ! మ్య—మ్య—వెళ్ళిపోయాడూ!" అన్నాడు వేదాంతి, విధి విలాసాన్ని అరటిపండు ఒలిచినట్లు చూపిస్తూ.

"సభ చాలించాం!" అన్నాడు రాజు.

అందరూ చప్పున లేచి వెళ్ళిపోయారు. వాళ్ళకు అక్కడ ఉండాలని ఏమాత్రమూ లేదు.

వీధిలో పరమానందంగా ఉన్నది. నగర ప్రజలంతా వీధిలోనే ఉన్నారు. బకాసురుణ్ణి చంపిన కుర్రవాణ్ణి జనం ఊరేగిస్తున్నారు. స్త్రీలు అతడికి హారతి ఇస్తున్నారు. పూలు చల్లుతున్నారు. చాలామంది వృద్ధులు ఆనందబాష్పాలు కారుస్తున్నారు. పిల్లలు గెంతుతున్నారు.

"ఏమయ్యోయ్! విన్నావా? అంత రాక్షసుణ్ణీ తొక్కి చంపాట్ట. కాళ్లకు కొంచెం రక్తమయింది. చేతులకు మట్టికూడా లేదు."

"ఇతను మనిషి అనుకుంటున్నావా? ఒట్టిది. ఎవరో గంధర్వుడు! మామూలు మనుషులకు అంత లావు రాక్షసుణ్ణి చంపటం, ఇంత కర్రపుల్లకూడా లేకుండా, సాధ్యమా!"

"అసలు ఈ అబ్బాయి ఎవరు? వీళ్లే దేశం వాళ్ళు? ఎవరికీ తెలీదే చిత్రం!"

"అద్భుతం లెండి! రాక్షసుణ్ణి ఈ చిన్నవాడు చంపుతాడని అతడి తల్లికి ముందే తెలుసుట. మా వెర్రిగానీ, అది రూఢి చేసుకోకుండా ఎంత ఇదైన తల్లి అవండిగాక, అలా చావటానికి పంపుతుందిటండీ! ఏమిటో!"

"అబ్బ, ఎందు కిన్ని మాటలు? మన నగరానికి పట్టిన పీడ వదిలిపోయింది. ఇక మనం కాలి మీద కాలేసుకు నిద్రపోవచ్చు."

చయనులు కుటుంబం మనస్థితి వర్ణనాతీతం. తమ ఇంటిలో ఉండే బ్రాహ్మణి కుమారుడు బకాసురుణ్ణి చంపాడన్న వార్త వినగానే ఆ దంపతు లిద్దరూ కుంతి కాళ్లమీద పడి, "అమ్మా, మా తప్పులు మన్నించు. నీవు ఏ దిక్పాలకుల తల్లివో, పార్వతీదేవో తెలియక నిన్ను మామూలు మనిషిగా చూశాం! అపచారం, తల్లీ, అపచారం! మీరంతా దేవతలు— సందేహం లేదు," అని గిలగిలా కొట్టుకున్నారు.

"లేదు, అన్నగారూ! మేమూ మీవంటి మనుషులమే. మీరు మమ్మల్ని మామూలు మనుషులుగానే చూడాలి. నా కొడుకులు ప్రజ్ఞావంతులు, శక్తిమంతులు. అంతకన్న మరేమీ లేదు," అన్నది కుంతి.

ఆ రాత్రి చయనుల ఇల్లు సంకీర్తనతో మారుమోగింది. నగరంలో ఎవరికీ నిద్రలు లేవు. తీర్థ ప్రజగా జనం వచ్చి భీముణ్ణి చూసి పోతున్నారు.

ఆ రాత్రి రాజుకు, మంత్రికి కూడా నిద్రలు లేవు. వారు విచార సాగరంలో మునిగి దరిగానక కొట్టుకున్నారు.

"పోయింది! మనకున్న కొస్త అండా పోయింది!" అన్నాడు రాజు.

"ఇక మన శత్రువులు విజృంభిస్తారు!" అన్నాడు మంత్రి.

"మన ప్రజలు మనలను కుక్కలకన్నా హీనంగా చూస్తారు!"

"అంత లావు రాక్షసుడు కుర్రకుంక చేతిలో కుక్కకన్న అన్యాయంగా చస్తాడని ఎలా అనుకుంటాం?"

"వీడెవడో శనిగాడులాగా దాపురించాడు మనకు! రాక్షసుడి కోసం మనం ఇన్ని ఏర్పాట్లు ఎందుకు చేశామా అని అందరూ ఆశ్చర్యపడరూ?"

"ఆశ్చర్యపడి ఊరుకుంటారా? మొహాన అడగరూ?"

"ఇలా జరుగుతుందని తెలిస్తే ఓ పదిమందిని వెంటబెట్టుకొనిపోయి, వాణ్ణి మనమే చంపి ఉండేవాళ్లం."

"రాక్షసుణ్ణి చంపామన్న ప్రతిష్ఠకూడా దక్కేది."

"ఇక ఈ నగరంలో మనం తల ఎత్తుకు తిరగలేం."

"ఇప్పటికైనా నిజాన్ని అబద్ధం చేసేటందుకు ఏదైనా ఉపాయం ఉందేమో?"

"ఈ చంపినవాడు మనిషి కాదని ప్రచారం చేస్తే?"

"ఆ ప్రచారం ప్రజలే చేస్తున్నారు—వాడి మీద గౌరవం కొద్దీ."

"వాణ్ణి రాజును చేసేస్తారు! నిశ్చయం!"

"మనం అజ్ఞాని చెప్పినట్టు ఈ కుర్రాణ్ణి విందుకు పిలిచి విషం పెట్టి చంపేస్తే?"

"బాగానే ఉందిగాని అదికూడా మననే కట్టి పడిపితే?"

"ఒక్క ఆలోచన."

"ఏమిటది?"

"వీడు వాణ్ణి మించిన రాక్షసుడని ప్రచారం చేస్తే?"

"సాధ్యమా?"

"ఈ నగరంలో రోజూ కొకణ్ణి చంపేసి, అది వీడి పనే అంటే సరి!"

"దివ్యంగా ఉంది ఆలోచన..."

* * *

తెల్లవారు ఝామున నగరం సద్దు మణిగింది. చయనులుగారి కుటుంబం అప్పుడే మేనులు వాల్చి నిద్రలకు పడ్డారు.

కుంతి తన కొడుకులతో "నాయనలారా, మనం బయలుదేరే వేళ అయింది. ఈ బకుడి చావుతో మనం ఇక్కడ ఉన్నామని హస్తినాపురం వాళ్ళు పసిగడతారు! ఈ ఊరు వచ్చినందుకు నీళ్లకు ఏదో ఇంత మేలే చేశాం. కాని ఇక మనకీ ఊరు అచ్చిరాదు," అన్నది.

ధర్మరాజూ, భీముడూ, అర్జునుడూ, కవలలూ మునివేళ్లమీద నడుస్తూ బయటికి వెళ్ళారు. కుంతి వారి వెనకనే బయలుదేరింది. నగరంలో ఎక్కడా అలికిడి లేదు. వీధులన్నీ నిర్మానుష్యంగా ఉన్నాయి. కాపలావాళ్లు కూడా నిశ్చింతగా నిద్రపోతున్నారు.

చీకటిలోపడి పాండుమహారాజు కుటుంబం సాగిపోయింది.